

Dato
28-08-2015

Orientering til kommuner om kriterier og hensyn ved fordeling af særtilskud efter § 16 for 2016

1. Indledning

Efter § 16 i Lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner yder Social- og Indenrigsministeren årligt tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner efter konkrete ansøgninger. En del af puljen anvendes dog til udviklingspartnerskaber.

I alt 54 kommuner har for 2016 søgt om tilskud i henhold til § 16 i omtalte lov. 30 kommuner har fået tildelt særtilskud efter § 16 på i alt 285 mio. kr. Derudover har Morsø Kommune et udviklingspartnerskab med et tilskud på i alt 16 mio. kr.

I *afsnit 2* redegøres der nærmere for lovgrundlaget for særtilskudpuljen for vanskeligt stillede kommuner.

I *afsnit 3* redegøres for den nærmere konkretisering af de kriterier, der er lagt til grund for vurderingen.

I *afsnit 4* findes en omtale af de hensyn, som ministeriet i øvrigt har inddraget i sin vurdering.

I *afsnit 5* redegøres for de anvendte forudsætninger ved fordelingen af særtilskud vedr. tab ved refusionsomlægningen.

I *afsnit 6* konkluderes vedrørende fordeling af tilskud.

2. Særtilskudpuljen for 2016

Det fremgår af lov om kommunal udligning og generelle tilskud, at puljen er på i alt 300 mio. kr. i 2016. Heraf er 50 mio. kr. reserveret til særligt vanskeligt stillede kommuner, hvor refusionsomlægningen på beskæftigelsesområdet efter overgangsordninger indebærer en belastning af disse kommuners økonomiske situation.

Puljen skal også ses i sammenhæng med, at kommunerne i 2016 modtager et ekstraordinært finansieringstilskud på 3,5 mia. kr., hvor de 2 mia. kr. er fordelt til kommuner med mere vanskelige økonomiske grundvilkår.

I tilknytning til tilskudsudmeldingen den 13. juli 2015 har ministeriet skrevet ud til kommunerne og på et overordnet niveau gjort rede for de forhold, der bl.a. ville blive

lagt vægt på ved fordelingen af rammen. Det fremgår af brevet, at der ved vurderingen af kommunernes ansøgninger vil blive lagt vægt på bl.a. følgende hovedkriterier:

- Demografiske udfordringer
- Aktuelle økonomiske udfordringer
- Vedvarende økonomiske udfordringer
- Særlig lav udvikling i enhedsudgifterne på kernevelfærdsområderne (dagpasning-, folkeskole- og ældreområdet) samt anlæg

Hovedkriterierne har - ud fra forskellige vinkler - det formål at pege på nogle særlige udfordringer, som kan medføre et pres for supplerende ekstern finansiering i kommuner, og særtilskudsfordelingen skal således ses som et supplement til det generelle tilskuds- og udligningssystem.

3. Konkretisering af kriterier

3.1. Kommuner med demografiske udfordringer

Dette hovedkriterium har fokus på de økonomiske udfordringer hos kommuner, der er præget af befolkningsfald, eller som har haft en betydelig befolkningsfremgang de seneste år.

Som underliggende kriterier for kommunernes opfyldelse af dette hovedkriterium indgår beskatningsgrundlaget for 2016, vækst i andel 0-16 årige og 70+ årige eller større fald i andelen 0-16 årige fra 2013 til 2015, andel af 80+ årige i 2015 samt beskæftigelsesfrekvensen i 2013.

Kriterierne fremgår i skematisk form af nedenstående tabel:

Tabel 1: Kommuner med demografiske udfordringer

Kriterier

1. Større fald i befolkningstal 2010-2015
2. Fald i befolkningstal 2010-2015
eller
vækst i befolkningstal 2013-2015
3. Lavt beskatningsgrundlag pr. indbygger i 2016 (statsgaranti)
4. Vækst i andel 0-16 årige og 70+ årige 2013-2015
eller
større fald i andel 0-16 årige 2013-2015
5. Høj andel 80+ årige i 2015
6. Lav beskæftigelsesfrekvens i 2013

3.2. Kommuner med aktuelle økonomiske udfordringer

Dette hovedkriterium har fokus på kommunens mere øjeblikkelige økonomiske udfordringer.

Som underliggende kriterier indgår likviditeten (opgjort efter kassekreditreglen) i 2. kvartal 2015, den driftsmæssige balance i 2015 ifølge budgettet, ledigheden i 2014 samt de skattefinansierede bruttoanlægsudgifter 2010-2014.

Tabel 2: Kommuner med aktuelle økonomiske udfordringer

Kriterier

1. Lav gennemsnitlig likviditet pr. indbygger i 2.kvartal 2015
2. Særlig lav gennemsnitlig likviditet pr. indbygger i 2.kvartal 2015
3. Svag driftsbalance pr. indbygger i 2015
4. Høj ledighed i 2014
5. Lave skattefinansierede bruttoanlægsudgifter pr. indb. 2010-2014
6. Særlig lave skattefinansierede bruttoanlægsudgifter pr. indb. 2010-2014

3.3. Kommuner med vedvarende økonomiske udfordringer

En række kommuner er præget af økonomiske udfordringer, som må vurderes at være af mere vedvarende karakter.

Udfordringerne understreges af særligt høje overførselsudgifter, udgifter til førtidspension, udgifter vedr. anbringelse af børn og unge, et lavt beskatningsgrundlag som antages kan være medvirkende til højt beskatningsniveau, ligesom skat/serviceforholdet kan være en indikator for kommunens vedvarende udfordringer.

Som underliggende kriterier indgår høje overførselsudgifter samt udgifter til førtidspension ud fra regnskab 2014, høje udgifter vedr. anbringelse af børn og unge, et lavt beskatningsgrundlag i 2016 og et højt beskatningsniveau i 2015 samt skat/serviceforholdet i 2015.

Tabel 3: Kommuner med vedvarende økonomiske udfordringer

Kriterier

1. Lavt beskatningsgrundlag pr. indbygger i 2016 (statsgaranti)
2. Højt beskatningsniveau i 2015
3. Højt skat/serviceforhold i 2015
4. Høje udgifter til overførsler pr. 17-64 årige i 2014
5. Høje udgifter vedr. anbringelse af børn og unge pr. 0-17 årige i 2014
6. Høje udgifter til førtidspension pr. 17-64 årige i 2014

3.4. Kommuner med lav udgiftsvækst på kernevelfærdsområderne og lave anlægsudgifter

Som underliggende kriterier indgår den enkelte kommunes udgiftsudvikling på dagtilbuds-, folkeskole- og ældreområdet i perioden 2012-2014. Desuden indgår anlægsniveauet på kvalitetsfundsområderne 2012-2014 samt beskatningsniveauet 2015.

Nogle kommuner kan have særlige udfordringer i forhold til at sikre ressourcer til kernevelfærdsområderne (dagtilbuds-, folkeskole- og ældreområdet) samt anlægsinvesteringer på kvalitetsfundsområderne også selvom udgifterne på de omtalte områder allerede lå lavt. Såfremt kommunen også har et højt beskatningsniveau, vurderes dette som en yderligere udfordring.

Tabel 4: Kommuner med lav udgiftsvækst på kernevelfærdsområderne og lave anlægsudgifter

Kriterier

1. Udvikling i nettoudgifter til børnepasning pr. 0-10-årig 2012-2014
og
lave udgifter på området i 2012

---

2. Udvikling i nettoudgifter til folkeskolen pr. 7-16-årig 2012-2014
og
lave udgifter på området i 2012

---

3. Udvikling i nettoudgifter til ældreområdet pr. 65+årig 2012-2014
og
lave udgifter på området i 2012

---

4. Lave bruttoanlægsudgifter pr. indbygger på kvalitetsfundsområderne 2012-2014

---

5. Særlig lave bruttoanlægsudgifter pr. indbygger på kvalitetsfundsområderne 2012-2014

---

6. Højt beskatningsniveau 2015

4. Hensyn i øvrigt

Udover de ovenfor beskrevne fire kommunegrupper (med kommuner der opfylder et hovedkriterium) inddrages foruden kommunernes ansøgninger og kommunernes størrelse en række øvrige forhold og økonomiske nøgletal ved fordelingen af tilskud efter § 16, herunder hvordan kommunen påvirkes af større finansieringsomlægninger og efterreguleringer mv. Indtægter fra det ekstraordinære finansieringstilskud for 2016 er også taget i betragtning. Det er desuden taget i betragtning, at der er fordelt 50 mio. kr. til særligt vanskeligt stillede kommuner, hvor refusionsomlægningen på beskæftigelsesområdet efter overgangsordninger indebærer en belastning af disse kommuners økonomiske situation.

5. Særtilskud vedr. tab ved refusionsomlægningen

Kommuner, som er kommet i betragtning til et særtilskud vedr. tab ved refusionsomlægningen, er afgrænset som de ansøgende kommuner, hvor der er tildelt særtilskud efter § 16 eller § 19 (hovedstadspuljen) inden for den treårige periode 2014-2016, og hvor kommunerne har et tab på over 0,5 mio. kr.

6. Konklusion vedrørende fordeling af tilskud

Tilskud fordeles til de kommuner, der opfylder et vist antal af kriterierne i de fire kategorier nævnt i afsnit 3.1.-3.4 samt kriteriet nævnt i afsnit 5. I fastsættelsen af beløb indgår antallet af opfyldte kriterier, eventuelle hensyn nævnt i afsnit 4 samt ansøgningen fra kommunen.